

VERONIKA MUREK

Uzgoj
južnog bilja
Mičurinovom
metodom

PREVELA S POLJSKOG
Mila Gavrilović

Beograd, 2017.

Nazad, dole, levo

To da nije više među živima poslednja je saznala. I to se ponekad dešava.

Izjutra je još uvek sve bilo u redu: živi koje je sretala na ulici pozdravljali su je kao da je i dalje jedna od njih. Kad je stigla na posao, niko je više nije gledao u oči.

Stvari s njenog radnog stola bile su u plastičnoj kesi.

– Hej, zašto ste to pokupili? – upitala je šeficu. – To su nove stvari, kupljene nedavno.

Na šta joj je ova odgovorila:

– Pa šta? To pripada pokojnici, a stvari pokojnikâ se spaljuju.

SMRT POSTOJI, SLUČAJNO

– Na primer, ovogodišnja berba – reče muškarac i oliza prste. – Ni povrće nije kako treba, ni voće.

– Visilo je u vazduhu – reče drugi.

– Možda vam se u ustima promenilo? – reče dečak i stavi ruke iza leđa. – Kao meni onda. Mislio sam...

– O tim stvarima se ne misli – reče prvi, otvori kesicu pikovita u prahu, ubaci jezik unutra i mljacnu. – To il' primetiš il' ne primetiš.

– Visilo je u vazduhu – ponovi drugi.

Kratko je ćutke posmatrao dečaka, a onda je upitao:

– Kome nosiš taj hleb?

Dečak navede prezime, na šta će muškarac:

– Ko bi rekô? Tako fina porodica.

Njih trojica su se nadvijali nad ružičastim peškirom, na kom su – više iz šale nego iz pedanterije – poređali alatke.

Nikud nisu žurili; dečak ih je nešto ranije zatekao u atmosferi sijeste: jedan je, opružen na peškiro, nežno zagledao alatke, drugi je čučao okrenut ka reci i jeo pikovit. Rekli su da čekaju drugu smenu, jer imaju „problem s rasporedom”.

– I nikad ne znaš od čega treba početi – reče onaj što leži na travi.

Nije precizirao ko treba da dođe i pomogne im. Reкао je:

– Neko. – Potom je dodao: – Neko od onih što su bili tu pre nas.

Dečak nije više zapitkivao. Posmatrao je most – ono što je od njega ostalo.

Olujni kovitlac se još nije smirio, vetar je terao reku malo na jednu, malo na drugu stranu, i zbunjivao ribe tako da su svaki čas silovito udarale jedna u drugu, letele na sve strane, a onda opet ubrzavale svetlucajući i gubeći se u tamnoj vodi: živa, svetli trenuci, orlovo kamenje.

– Majka priroda – reče onaj što se odmarao.

– Kod Ružilovih – reče drugi – od tri jajeta četiri pileta. Četiri pileta, zamisli.

– Ko ima sreće i bik mu se teli – reče prvi. – Mada, ja u to ne verujem. Verujem da voda menja tok, da. Oluja, most, da, sve je to moguće. Vidim, pa verujem. Ali to s pilicima?

– Pričaju tek da bi nešto pričali – dobaci drugi – hoće da privuku pažnju. Šta god da ih priupitaš, uvek imaju odgovor, i uvek će njihova priča biti bolja od tvoje. Kazaće ti sve što hoćeš da čuješ.

– Da pevac piša, na primer – reče prvi muškarac, uzrujan.

– A most – odazva se dečak – hoće li to potrajati?

Onaj što je jeo pikovit ubaci kesicu u džep i odgovori.

– 'Oće.

Ćutali su. Dečak ih pozdravi i ode. Posmatrali su ga dok je odlazio i silno se zabavljali: hod mu je bio krut, golubiji, vrhove cipela zabacivao je u stranu, na kanapu je vukao kolica, a u kolicima hleb – okruglu, smeđu veknu okrenutu naopačke koja se sve vreme blago ljuljuškala. Činio im se nepodoban, tuđ.

– Zanima ga kad će most biti gotov – reče prvi ljutito. – U ustima mu se promenilo.

– Čudno hoda – dodade drugi, okrete se i pogleda na sat. – Ama, gde su više?

Još neko vreme je do njih dopirala škripa točkova: žalosni, rđavi zvuci, potom se kameni put premetnuo u zemljani, posut peskom, kolica su svaki čas uranjala, a ola-

bavljeni kanap je spadao; dečak ga je cimao, hleb se ljuljao i klizio tarući se o pesak, pa ga je trebalo podizati i vraćati na mesto.

REDOSLED UPOTREBE OŠTRIH PREDMETA:
KASAPLJENJE

– Već sam u jednoj žalosti – govorila je seda žena devojci nehajno naslonjenoj na zid. – Šta da radim s tom drugom? Gde da je denem?

Devojka obori pogled, sleže ramenima i stade da prebira po džepovima, pa reče:

– Možda je tako najbolje.

Začuše škripu i istog trena se okrenuše: dečak što dovozi hleb ušao je u dvorište.

– Tek sad dolaziš, jebote? – reče devojka, naslonjena na zid, a žena u crnini uze veknu iz kolica, pritisnu je na stomak i prekrsti ruke, ne hajući što će uprljati haljinu brašnom.

– Mnogo tražiš za njega? – upita, na šta će dečak nemarno:

– Šta znam, nek bude tri – i još reče: – Most je sasvim uništen.

– Od oluje?

– Aha.

– Umrkla mi je ćerka jutros – reče žena pravdajući se i pokaza glavom na devojkju. – Opšta zbrka. Nemam sitno, ček' da potražim u kuhinji.

– Sačekaću – reče dečak.

– Kako su tvoji?

– Onako.

– Muž je imao lepu smrt – reče žena iznenada, napadno. – To da naglasiš roditeljima, čuješ? A ova ovde? Vuče se kô prebijena, zablesila se nekud, na smrt zakasnila. Sad neće ni telo da pogleda.

– A što da gledam? – reče devojka. – Hoće li to da mi vrati život?

– Sačekaćeš malo? – upita majka. – Odmah se vraćam.

Dečak klimnu glavom, cimnu jače kolica, osmehnu se devojci, ali ona skrenu pogled. Teško je bilo proceniti koliko ima godina: ne piše joj na licu, crte su joj razmazane, neizražajne, a koža bela, kô da se umivala lužinom. Samo joj se na slepoočnici vidi okrugla, bordo fleka, kao neka opekotina koja je dobro zacelila; u njegovom kraju takve beleže nazivaju „đavolje meso”.

– Što si tako dovezao hleb? – upitala je. – Izvrnut naopak.

– Moja majka je pakovala – odgovorio je i pomislio: „Ipak ništa ne zna”. – Ta rana na glavi...

– Imam je od malih nogu – reče ova brzo. – Nije to bio razlog. – A onda, kao da se zamislila:

– Nije ni bilo razloga. Pa još sam živa.

– Dobro – reče dečak.

Ćutali su.

– Taj most – izusti on, a ona ga odmah prekide:

– Koga je briga za to.

Kapija zaškripa: u dvorište uđe muškarac u svetloj lanoj tunici, preko koje je ogrnuo sportsku jaknu. U ruci je držao izlizanu kesu.

– Toaleta – reče posebnim tonom.

Imao je visok, kristalan glas, i videlo se da uživa u njemu dok govori. Bacio je kratak pogled na devojkicu.

– Ima li u kući nekog živog?

– Majka će ubrzo doći – reče devojkicu neprijateljski i ućuta. Nedugo zatim dodade: – Usput: i ja sam živa.

Muškarac sleže ramenima i spusti kesu: zvecnulo je staklo.

– Ko si ti? – upita dečaka zagledajući kolica.

– Dovezao sam hleb.

– Hleb?

– Mi sad naručujemo hleb iz hladnjače – reče majka i stade na vrata. – Onaj iz pekare nam više nije po ukusu. Jesenas muž, sad ćerka, da li verujete?

– Koje hladnjače? – upita čovek.

– Unutra je telo – reče žena nemarno. – Ćerka neće da ga vidi. Još se nije identifikovala.

– Pa krajnje je vreme – reče muškarac.

– Idi, idi i samo jednom pogledaj. Ne budi namćor – reče žena.

– Mrzi me sada – odgovori devojkicu. – Možda kasnije.

– Samo da to bude pravo telo – reče muškarac. – Da ne ispadne posle da je trebalo kupati neko drugo. Mene ne plaćaju po komadu.